TYGODNIK URZĘDOWY

BEZPŁATNIE.
Przedruk dozwolony jedynie z podaniem źródła.

C. K. NAMIESTNICTWA — CENTRALI KRAJOWEJ DLA GOSPODARCZEJ ODBUDOWY GALICYI.

BEZPŁATNIE.
Drukowane jako rękopis.

Nr. 1. W Krakowie dnia 12. grudnia 1916. Rocznik I.

Pismo niniejsze, którego pierwszy numer wychodzi z druku, jest, jak opiewa jego nazwa, urzędowym organem Centrali Krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi. Zawierać będzie nadające się do publikacyi okólniki do władz politycznych pierwszej instancyi, Ekspozytur budowlanych c. k. Namiestnictwa, Komend rejonowych, niemniej jak wszelkie urzędowe komunikaty Centrali, nadto wszelkie wiadomości, których rozpowszechnienie przez prasę codzienną leży w interesie odbudowy, pouczenia dla ludności, wskazówki techniczne i komercyalne, wiadomości o materyałach budowlanych, informacye w sprawach rolniczych, przemysłowych i handlowych, będących w związku z odbudową i rozwojem gospodarczym kraju itp.

Stworzenie takiego organu ma poza jego urzędowym charakterem na celu informowanie społeczeństwa o najbliższych celach i działalności Centrali odbudowy oraz o środkach, jakiemi ona w danych okolicznościach dla osiągnięcia tych celów rozporządza, dalej ma umożliwić kołom interesowanym oryentowanie się o warunkach pomocy, udzielanej przez Centralę, przez podawanie ściśle autentycznego materyału.

Numer niniejszy obejmuje obok reskryptów Centrali ostatniego tygodnia także kilka poprzednich z miesiąca listopada, które dla poszczególnych gałęzi działalności Centrali mają szczególniejsze znaczenie.

Z protokołów Sesyi prezydyalnej Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi

z dnia 22 listopada 1916 r.

Powzięto między innemi następujące uchwały:

1) udzielić pożyczkę 27.000 koron na naprawę zniszczonych wskutek wydarzeń wojennych urządzeń regulacyjnych (szluzy) dwóch dopływów potoku Uszwicy w pow. brzeskim, zgodnie z wnioskiem tamtejszego wydziału powiatowego.

2) udzielić pożyczkę 40.000 koron Spółce wodnej w pow. niskim na wykonanie niecierpiących zwłoki robót regulacyjnych.

3) przyznać Jerzemu Turnau'owi z Pikulic, pod zwykłemi warunkami pożyczkę 28.000 kor. na sprawienie urządzeń maszynowych (suszarnie) dla racyonalnej produkcyi doborowych nasion zbożowych.

4) udzielić pożyczkę 50.000 kor. na odbudowę młyna Żurowskiego w Nowem Mieście.

5) udzielić pożyczkę około 150.000 koron na odbudowę młyna Konstantego hr. Romera w Borowej.

6) udzielić pożyczkę 150.000 kor. na odbudowę młynów ks. Czartoryskiego w Suchorowie z tem, że na wypadek zniszczenia objektów w razie ponownej inwazyi nieprzyjacielskiej właściciela zwalnia się od zwrotu dłużnego kapitału.

7) udzielić pożyczkę 60.000 kor. na odbudowę młyna Pawła ks. Sapiehy w Hołem rawskiem.

8) udzielić pożyczkę 10.000 kor. stolarni Adamowskich w Gorlicach na sprawienie surowca.

9) udzielić pożyczkę 30.000 kor. Tow. stolarskiemu w Nowym Sączu na ten sam cel.

10) zaliczkować kwotą 20.000 kor. niezrealizowaną część (80.000 kor.) pożyczki, zaciągniętej przez cegielnię w Dobrowlanach w Wojennym Zakładzie kredytowym na odbudowę przedsiębiorstwa w sumie 160.000 kor.

11) nabyć za kwotę 30.000 kor. 20 wzorowych garniturów kuźni, celem rozdania kowalom, których warsztaty uległy zniszczeniu wskutek wojny.

12) udzielić 1.000 kor. pani Chylewskiej w Krakowie, jako subwencyę dla rzeźni króliczej.

Wreszcie postanowiono utworzenie biura dla statystyki galicyjskich szkód wojennych.

Rozporządzenia.

L. P. Bb 8/16.

Kraków, dnia 7. listopada 1916.

Kredyt frachtowy na kolejach państwowych.

Okólnik

do wszystkich Ekspozytur budowlanych c. k. Namiestnictwa, Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi.

Po myśli postanowień „Instrukcyi III. Artykułu 80“ dla służby komercyalnej na szlakach c. k. Kolei państwowych mogą Władze państwowe a zatem i c. k. Ekspozytury budowlane posługiwać się kredytem frachtowym.

Warunki udzielania i korzystania z kredytu frachtowego są następujące:

1. Podanie o otwarcie kredytu należy wnieść do tej c. k. Dyrekcyi kolejowej, w której obrębie leży stacya odbiorcza.

2. W podaniu wymienić należy stacye, w których zamierza się odbierać posyłki kolejowe — za kredytowaniem należytości frachtowej oraz towary mające być sprowadzone.

Co do tych ostatnich można użyć nazwy zbiorowej n. p. „materyały budowlane wszelkiego rodzaju“ bez zapodania ilości.

3. Po załatwieniu podania przez c. k. Dyrekcyę kolejową należy pouczyć nadawców posyłek podlegających kredytowaniu należytości frachtowych, aby na każdym odnośnym liście przewozowym umieścili dopisek:

„Kredyt frachtowy otwarty do L. . . . c. k. Dyrekcyi kolei państw. w . . . .“ (Frachtenkredit seitens der k. k. Staatsbahndirektion . . . . sub Zahl . . . . . eröffnet).

4. Posyłki tego rodzaju muszą być nadane pod adresem c. k. Ekspozytury budowlanej, gdyż inaczej stacya kredytu odmówi.

5. Przy odbieraniu takiej posyłki potwierdzić trzeba na liście przewozowym, że wydaną została bez zapłacenia frachtu kolejowego.

6. Kredyt jest z reguły jednomiesięczny, to znaczy, że rachunek z kredytowanych należytości odbywa się po upływie każdego miesiąca, samo zaś pozwolenie na kredyt przedłuża się automatycznie.

7. Listy przewozowe z posyłek kredytowych zatrzymuje stacya i przedkłada wraz z miesięczną konsygnacyą kredytowanych należytości przełożonej Dyrekcyi kolejowej.

Obrachunek z kredytowanych należytości przeprowadza Dyrekcya kolejowa wprost z c. k. Namiestnictwem.

Co do sposobu postępowania przy odbiorze posyłek kolejowych zwraca się uwagę c. k. Ekspozytury budowlanej na następujące okoliczności:

W tych wypadkach, w których posyłki adresowane są do c. k. Ekspozytury budowlanej w X a odbierane w stacyi Y należy osobę godną zaufania (o ile możności organ Ekspozytury, przydzielony w Y do prowadzenia budowy) zamieszkałą w obrębie tej stacyi upełnomocnić do odbierania takich posyłek w zastępstwie c. k. Ekspozytury.

W tym celu trzeba już w podaniu o otwarcie kredytu zawiadomić c. k. Dyrekcyę kolejową, że w tych a w tych stacyach kolejowych (z wyjątkiem stacyi w której się znajduje Ekspozytura) upoważnione są do przyjmowania awizów i odbierania posyłek, z ramienia c. k. Ekspozytury, te a te osoby.

Zarządzenie powyższe jest dlatego wskazane, aby uniknąć zwłoki powstającej z wysyłania awiza o nadejściu posyłki do Ekspozytury a wywołującej opóźnienie wyładowania i przetrzymania wagonów.

Wreszcie poleca się c. k. Ekspozyturze budowlanej, aby listy przewozowe na posyłki już odebrane lub też w przyszłości odebrać się mające (z wyjątkiem kredytowanych, które stacya zatrzyma) przedkładała tu dla sprawdzenia zaliczonego frachtu względnie reklamacyi nadpłaconych należytości.

* * *

L. 2172/I.

Kraków, dnia 10 listopada 1916.

Gospodarcza akcya ratunkowa: Zapomogi finansowe

Okólnik

do wszystkich pp. Starostów.

(w skróceniu).

Okólnikiem z dnia 25. października 1915, L. 30209/pr., przesłano „Zasady“ w sprawie udzielania „zapomóg finansowych“ osobom znajdującym się wskutek wydarzeń wojennych w niedostatku i bezwarunkowo potrzebującym pomocy rządowej, dla utrzymania swej egzystencyi gospodarczej. Na cele tej akcyi przyznaje c. k. Namiestnictwo odpowiedni kredyt do dyspozycyi.

Okólnikiem z dnia 3 listopada 1915, L. 32391, wskazano sposoby jak należy postępować, aby z tej formy doraźnej pomocy rządowej mogły korzystać w jaknajszerszej mierze te warstwy ludności, z pośród drobnych rolników, rękodzielników, kupców i t. d., które bezwarunkowo na tę pomoc zasługują.

Dla utrzymania dokładnej i stałej ewidencyi, jak akcya ta w poszczególnych powiatach postępuje, polecono Starostwom przedkładać według udzielonego formularza peryodyczne wykazy miesięczne.

Z uwagi na to, że należycie pojęta i przeprowadzona akcya ta, musi z natury rzeczy wpłynąć w znacznej mierze na poprawę stosunków gospodarczych danej okolicy, w której ludność wskutek wydarzeń wojennych popadła niejednokrotnie w nędzę, — c. k. Namiestnictwo (Centrala krajowa dla gospodarczej odbudowy Galicyi), opierając się na dotychczasowych doświadczeniach, widzi się spowodowanem w sprawie należytego przeprowadzenia tej doniosłej i tak dla ogółu pożytecznej, w obecnych warunkach bezwarunkowo najbardziej celowej akcyi wóadz rządowych, udzielić na przyszłość następujące wskazówki:

1. O ileby wyczerpano już kredyt udzielony na powyższe cele należy natychmiast przedłożyć umotywowany wniosek o przyznanie nowego kredytu.

2. Jeśli w powiecie znajdują się takie osoby, które zostały już obdzielone zapomogą mniejszą niż 50 Koron, jednak potrzebują niezbędnie dalszej zapomogi rządowej dla utrzymania swej egzystencyi, może Starostwo po szybkiem sprawdzeniu nieodzownej potrzeby, udzielić dalszej zapomogi, którąby łącznie z pierwszą zapomogą nie przenosiła kwoty 500 Kr. — Gdyby jednak i ta zapomoga nie wystarczyła, należy indywidualnie konkretny wniosek c. k. Namiestnictwu (C. o. G.) przedłożyć do udzielenia wyższej zapomogi, przenoszącej kwotę 500 koron.

3. Ponieważ do c. k. Namiestnictwa napływają coraz liczniej podania stron o bezzwrotne zapomogi, wskutek ruiny petentów, spowodowanej wypadkami wojennymi, przeto prośby takie będzie c. k. Namiestnictwo, (Centrala krajowa dla gospodarczej odbudowy Galicyi) odstępować Starostwom do załatwienia we własnym zakresie działania po myśli powołanych na wstępie okólników.

Jeśliby wyjątkowo c. k. Namiestnictwo tego rodzaju indywidualne podania załatwiało bezpośrednio na rachunek kredytu już przyznanego, będzie Starostwo o tem każdym razem zawiadomione.

W intencyi c. k. Namiestnictwa leży, aby akcya cała prowadzona była celowo z pewnym dla stosunków danej okolicy ustalonym planem. Nie należy więc ograniczać się do szablonowego udzielania zapomóg pieniężnych, lecz o ile to w danej miejscowości jest wskazane, organizować pomoc „in natura“, co nie wyklucza jednak subwencyi na budowę budynków, opłaty czynszów za najem mieszkania i t. d.

Należy też ewentualnie zorganizować zakupno artykułów, potrzebnych na subwencye „in natura“, „en masse“ na miejscu.

Artykuły takie, zamówione w większych ilościach, stosownie do zapotrzebowania interesowanych, mogą być nabyte tanio i w lepszej jakości.

W tym celu należałoby wejść w porozumienie z organizacyami zawodowemi, istniejącemi w powiecie, które reprezentują ogół interesów danej grupy zawodowej. Przykład wyjaśni bliżej zorganizowanie takiej akcyi: Jeżeli w danej okolicy znajduje się grupa rękodzielników np. krawców lub szewców, którzy wskutek wypadków wojennych utracili możność zarobkowania, gdyż nie mają odpowiednich urządzeń warsztatowych i brak im np. maszyn do szycia, należałoby w porozumieniu z odpowiednią organizacyą zawodową, zakupić dla tego rodzaju grupy interesentów brakujące maszyny.

Rozumie się samo przez się, że przy organizowaniu takiej zbiorowej pomocy, w ramach wyżej określonych, okaże się potrzeba pozostawania w ścisłym kontakcie ze stowarzyszeniami przemysłowemi, z Wydziałem powiatowym, z krajowym Patronatem dla rękodzieł i drobnego przemysłu, z reprezentantami rolnictwa, oraz istniejącemi w danej okolicy organizacyami kupieckiemi.

Nader pożyteczną też rzeczą byłoby pozostawać w ścisłym kontakcie z Książęco-Biskupim Komitetem (K. B. K.), w Krakowie i z tegoż delegacyami po powiatach, gdyż Komitet ten rozwinął w kraju bardzo pożyteczną działalność i mógłby w danym razie oddać Starostwu w sprawach powyższych cenne i na doświadczeniu oparte usługi.

Nie należy też przy organizowaniu pomocy w powyżej wskazanych kierunkach pomijać współudziału c. i k. Komend rejonowych.

O ileby okazała się potrzeba wskazania źródeł nabycia artykułów, przeznaczonych na pomoc in natura, należy, w braku informacyi lokalnych, zwracać się o wskazanie tych źródeł do c. k. Namiestnictwa (Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi) z powołaniem się na niniejszy reskrypt.

W wielu wypadkach jednak sami interesowani pójdą w takich razach na rękę, a to w ten sposób, że zamówią sobie na podstawie przyzwolenia Starostwa dajmy na to maszyny do szycia lub też przedmioty urządzenia domowego, przedłożą do Starostwa tylko rachunek do wyrównania, na razie nie przekraczający kwoty 500 koron, w myśl zasad, powołanego na wstępie okólnika.

W trakcie tej akcyi może Starostwo liczyć ze strony c. k. Namiestnictwa, na jaknajbardziej idące poparcie, ze swej strony jednak winien naczelnik władzy politycznej I. instancyi, oceniając doniosłość niniejszej akcyi, rozwinąć inicyatywę i przedkładać tutaj swoje postulaty, oparte tak na osobistej znajomości potrzeb tamtejszej okolicy, jak również na datach, dostarczonych mu przez owe wyżej wymienione czynniki, które do współpracy powołać należy.

W miarę wyczerpania kredytu na cele powyższe należy natychmiast przedłożyć wniosek o otwarcie nowego.

W przekonaniu, że Władze polityczne I instancyi w dobrze pojętym interesie ludności, zrujnowanej wypadkami wojennymi, rozwiną jak najintenzywniejszą działalność i temu działowi pomocy poświęcą szczególniejszą uwagę i opiekę, c. k. Namiestnictwo (C. k. d. o. G.) oczekuje w pierwszej linii wniosku co do ewentualnego przyznania dalszego kredytu, a następnie sprawozdań miesięcznych, w jaki sposób użyte zostały dane do dyspozycyi fundusze i w jakich rozmiarach należałoby tę w obecnych warunkach najskuteczniejszą akcyę rozwinąć, aby sfery interesowane i kraj odniosły z niej pożytek.

* * *

L. P. Pp. 98/16.

Kraków, dnia 18 listopada 1916.

Biuro surowców.

Okólnik

do wszystkich Panów c. k. Starostów, Kierowników Ekspozytur budowlanych c. k. Namiestnictwa, Komendantów c. i k. Komend rejonowych.

Przy pomocy c. k. Namiestnictwa (Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi) zostało zorganizowane dla okręgów izbowych lwowskiego i brodzkiego, Biuro surowców przy Izbie handlowej i przemysłowej we Lwowie, którego zadaniem jest dostarczenie rękodzielnikom, przemysłowcom i kupcom surowych materyałów, narzędzi, artykułów pomocniczych i gotowych towarów. Wspomniane

[illegible]

Taryfa.

[illegible] dla gospodarczej odbudowy Galicyi.

[illegible]

materyały nabywa Biuro w większych ilościach bezpośrednio, bądź też za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa (Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi) i odsprzedaje je wspomnianym interesentom po własnych cenach z dobiciem małego dodatku na koszta administracyjne. W razie potrzeby będzie Biuro surowców organizowało filie powiatowe tam, gdzie to będzie możliwe.

Poleca się dołożyć wszelkich starań celem ułatwienia działalności tego biura, a to przez udzielanie mu wszelkiego rodzaju informacyi i pomocy w szczególności ułatwiania mu transportów n. p. przesyłek drzewa z prowincyi dla stolarzy lwowskich i t. d.

* * *

L. P. H. 63 16.

Kraków, dnia 27. listopada 1916.

Szyny dla kolejek wązkotorowych.

Okólnik

do wszystkich Panów Kierowników Ekspozytur budowlanych c. k. Namiestnictwa.

C. k. Namiestnictwo, (Centrala krajowa dla gospodarczej odbudowy Galicyi) ma zabezpieczoną większą ilość szyn dla kolejek wązkotorowych wraz z wszelkiemi urządzeniami, jak zwrotnice, obrotnice, lusze, gwoździe itp. wraz z parkiem złożonym z 5 lokomotyw i 146 truków. Część szyn ma profil 65 mm i wagę 7 Kg., nadaje się zatem do ruchu konnego. Zresztą profil szyn wynosi 65 mm (9.4 Kg. 65 mm. 10 Kg. 80 mm) 12.2 Kg. Kolejki te mogą być obsługiwane zarówno przez lokomotywy jakoteż siłę pociągową zwierząt.

C. k. Namiestnictwo (Centrala krajowa dla gospodarczej odbudowy Galicyi) jest gotowe z tego zapasu odstępować potrzebne ilości toru z wózkami i urządzeniami do ruchu potrzebnemi właścicielom lasów oraz firmom lasy eksploatującym, niemniej jak dla innych gospodarczych celów. Forma jest dwojaka. C. k. Namiestnictwo (C. k. d. g. od G.) bądź sprzedaje bądź wynajmuje urządzenia kolejkowe. Szczegółowe warunki mogą być ustalone od wypadku do wypadku. przyczem decydującą będzie kwestya ułatwienia i przyspieszenia odbudowy jak wogóle podniesienia gospodarstwa skutkiem udzielenia kolejki.

Z powyższych względów poleca się Panu Kierownikowi zbadanie stosunków tamtejszych gospodarstw leśnych, tartaków, cegielń i dachówkarni, kamieniołomów etc., oraz przeprowadzenia wstępnych rokowań w tym kierunku, czy odnośni przedsiębiorcy nie potrzebują kolejek, oraz na jakich warunkach przyjęliby je, oraz jakie korzyści w zamian za to zapewniliby Skarbowi Państwa.

* * *

do L. 3137/II.

Kraków,. dn. 22 listopada 1916.

Taryfa wynajmu dla wozów ciężarowych c. k. Namiestnictwa.

Okólnik.

do wszystkich Panów c. k. Starostów, c. k. Ekspozytur budowlanych Namiestnictwa oraz c. i k. Komend rejonowych.

W załączeniu przesyła c. k. Namiestnictwo (Centrala krajowa dla gospodarczej odbudowy Galicyi) taryfę za wynajem samochodów ciężarowych oosbom lub korporacyom prywatnym.

Taryfa ta ma obowiązywać do chwili dalszego zarządzenia.

Z wynajmującym ma być w każdym poszczególnym wypadku spisany protokół, w którym należy zastrzedz:

1) Odpowiedzialność wynajmującego za wszelkie uszkodzenia samochodu i wypożyczonych z nim przedmiotów,

2) Odpowiedzialność za szkody ewentualne, wyrządzone osobom trzecim wskutek nieodpowiedniej jazdy i użycia samochodu.

Odpowiedzialność ad 1) i 2) obejmuje wynajmujący w razie wynajęcia samochodu bez szofera i bez obowiązku właściciela samochodu utrzymywania go w ruchu, t. j. jeżeli wynajmujący dostawi własnego szofera i sam pokrywa koszta ruchu.

Bez względu na to, czy wynajmujący obejmuje samochód sam, czy też wraz z szoferem i z utrzymaniem samochodu w ruchu przez c. k. Namiestnictwo, ma wynajmujący:

3) zrzec się wszelkich pretensyi do odszkodowania ze strony c. k. Namiestnictwa (C. O. G.), gdyby w terminie wypożyczeniem określonym, samochód nie mógł funkcyonować, lub gdyby został przez władze c. i k. wojskowe dla innych celów zarekwirowany.

4) zgodzić się na rozstrzygnięcie we wszelkich kwestyach spornych, wydane przez rzeczoznawców fachowych przez c. k. Namiestnictwo delegowanych.

5) zgodzić się wreszcie na przeprowadzenie kontroli nad używaniem i obsługą wypożyczonego samochodu przez ustanowione do tej czynności przez c. k. Namiestnictwo (C. O. G.) organa i zastosować się ściśle do ich zarządzeń.

Przy wynajmie cząsowym samochodu bez szofera należy bacznie zwracać uwagę, czy przynajmniej ma do obsługi samochodu należycie wyszkolonego szofera, czy wynajmujący zasługuje na zaufanie i czy jest w możności pokryć koszta napraw i szkód, które w czasie użytkowania przez niego samochodu ewentualnie powstać by mogły

Zatwierdzenie wynajmów miesięcznych i dłuższych zastrzega się c. k. Namiestnictwu, (C. O. G.), któremu należy w tym celu protokoły ugody przedkładać.

Co miesiąca należy przedkładać c. k. Namiestnictwu (C. O. G.), wykaz użycia przydzielonych Panu Staroście (c. i k. Komendzie rejonowej), Ekspozyturze budowlanej samochodów, w którym ma być podana 1) ilość wykonanych robót, 2) wykaz wynajmu wozów, 3) wykaz pobranych kwot za wynajm.

Należytości za wynajm samochodów mają być uiszczane z góry i osobno zarachowywane, a z końcem każdego miesiąca wykazywane jako dochód w kredycie otworzonym na koszta utrzymania samochodów ciężarowych.

T a r y f a.

za wynajm samochodów ciężarowych c. k. Namiestnictwa (Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi).

Przedmiot	Należytość za wypożyczenie				Uwaga
	bez szofera i kosztów ruchu		z szoferem i kosztami ruchu		
	Miesięcznie	Dziennie		za 1 tonnę/Km.	
	K.	K.	K.	hal.	
Samochód nowy udzwig. 5 tonn	500	28	120	Od 1 tonny przewiezionej na przestrzeni 1-go kilometra po 35 halerzy	Wynajm od tonn/Km. tylko w czasie gdy samochód nie może być inaczej użytym. Gdy samochód tak wynajęty przewozi mniej jak 60 Km. użytkowych t. j. z pełną ładugą, należy doliczyć 1) za każdy Km. ujechany próżno 0 80 K. od wozu. 2) za każdą godzinę postoju 3·50 K., obliczenie godzin postoju oblicza się w ten sposób, że od czasu, przez który samochód był oddany do użytku, odlicza się ilość Km. podzieloną przez 15 n. p. Samochód 5 tonn. wypożyczono na 8 godz., w czasie tym ogółem przebyto 30 km., zaś z pełną ładugą 12 Km. **Zatem należytość:** 1) 12. 5. 0·35 = 21 K. 2) 18. 08=14·40 K. 3) 8—30/15 x 3·50=21 K. Razem 76·40 K.
„ „ 4 „	450	25	105		
„ „ $3\frac{1}{2}$ „	400	21	95		
„ „ 3 „	350	18	80		
„ „ 2 „	300	15	60		
Samochody nabyte w stanie używanym					
Udzwig. 5 tonn	450	25	105		
„ 4 „	400	21	95		
„ 3 „	300	15	70		
„ 2 „	250	12	55		
„ $1\frac{1}{2}$ „	200	10	50		
Wózki doczepne o 2 kołach	60	3	4		
Wózki doczepne o 4 kołach	80	4	5		

Za przewiezioną tonnę/Km na wózku doczepnym dolicza się **20 hal**.

Kraków, dnia 22 listopada 1916 r.

Za c. k. Namiestnika:
Grodzicki w. r.

6091 II.

Kraków, dnia 30 listopada 1916.

Okólnik

do wszystkich Panów c. k. Starostów, c. k. Ekspozytur budowlanych Namiestnictwa oraz c. i k. Komend rejonowych.

I. Rachunki za przechowanie bydła ewakuowanego.

Reskryptem z 25 października 1916 roku l. 4472/II, (punkt III), poleciłem Panu c.k. Staroście, aby przedłożył rachunki kosztów utrzymania bydła ewakuowanego, oddanego przez Pana Starostę rolnikom w przechowanie za czas od dnia oddania bydła w przechowanie odnośnemu rolnikowi do dnia, w którym c. i k. Komenda rejonowa przejęła bydło to pod swoją opiekę, względnie do dnia 15 listopada 1916, a to celem co rychlejszego wypłacenia tych należytości.

O ile to się dotychczas nie stało, zechce Pan Starosta bezzwłocznie to uczynić, stosując się do następujących wskazówek:

Jeżeli bydło ewakuowane zostało oddane przez Pana Starostę rolnikom w przechowanie pod pewnymi z góry ułożonymi warunkami, zatwierdzonymi przez c. k. Namiestnictwo, to one będą miarodajne przy obliczeniu należytości.

O ile zaś Pan Starosta nie zawarł dotychczas takiej umowy, należy to uczynić dodatkowo.

II. Sprzedaż bydła ewakuowanego.

Cytowanym wyżej reskryptem z d. 25 października 1916 l. 4472/II (punkt IV), zarządzono również sprzedaż bydła nieużytkowego i nieprzydatnego do chowu oraz bydła chorego bez względu na to, czy ono jest użytkowe, czy nie, oraz czy jest przydatne lub nieprzydatne do chowu.

Obecnie powyższe przepisy tyczące się sprzedaży bydła rozszerza się w tym kierunku, że należy sprzedać wszystko bydło, co do którego zachodzi obawa i prawdopodobieństwo, że nie zdoła przetrzymać zimy i to albo właścicielom gorzelń, albo też rolnikom, po cenie możliwie najwyższej, a gdyby nie było reflektantów, na rzeź.

Uzyskaną ze sprzedaży gotówkę należy przedłożyć c. k. Namiestnictwu.

Sprzedaży tej dokona Pan Starosta, o ile bydło ewakuowane przychodziło pod adresem Pana Starosty i pod Pana opieką jeszcze się znajduje. Natomiast sprzedażą bydła będącego pod opieką c. i k. Komend rejonowych, zajmą się Komendy rejonowe.

* * *

L. 3337:I.

Kraków, dnia 6 grudnia 1916.

Akcya budowlana w porze zimowej.

Okólnik

do wszystkich Panów Kierowników Ekspozytur budowlanych.

Doświadczenia, zyskane w ciągu kilkumiesięcznej działalności Centrali dla gospodarczej odbudowy Galicyi, wykazują, że w lecie i jesieni wszelkie siły robocze i pociągowe tak bardzo są zajęte uprawą roli i wogóle zadaniami aprowizacyi, że na nader pilne prace budowlane mimo widocznych starań i wysiłków czasu i sił nie starczyło. Dlatego będzie szczególnym obowiązkiem Panów Kierowników Ekspozytur budowlanych wyzyskać nadchodzącą porę zimową dla zwózki materyałów budowlanych na miejsce przeznaczenia i wyzyskania wolnych od prac w polu sił ludzkich do wykończenia budynków już rozpoczętych i przygotowania budowli na rok 1917.

Panowie Kierownicy Ekspozytur muszą postawić sobie zadanie, aby każdemu, kto utracił swe domostwo wskutek wypadków wojennych, najpóźniej w roku 1917 zabezpieczyć przynajmniej nieodzownie potrzebne mieszkanie i pomieszczenie na inwentarz w jego własnym budynku, wykonanym co najmniej w granicach budowanych dotąd jednoizbowych domów, obejmujących zarazem sień, komorę, stajnię na 3 do 4 sztuki inwentarza żywego, ewentualnie także poddasza na sprzęty gospodarskie.

Budynki te winny mieć już charakter ile możności stały, ale budowane być w ten sposób, aby je w miarę potrzeb właściciela można było w stosownej chwili rozszerzyć lub zamienić na inny cel. Nie wyklucza to wcale popierania odbudowy definitywnej, o ile strony poszkodowane same ją podejmują.

Akcyę budowlaną ożywić i przyspieszyć należy według możności przez popieranie inicyatywy własnej poszkodowanych,. a więc przedewszystkiem przez subwencye, ułatwienia w nabyciu materyału budowlanego i pomoc w robociźnie pieszej i ciągłej, tudzież udzielenia im pomocy i porady technicznej, co zalecono już Ekspozyturom tutejszym okólnikiem z 8 października 1916 l. 1267/I. Nadto należy przestrzegać, aby budynki, zwłaszcza definitywne, wykonywano z uwzględnieniem postanowień obowiązujących ustaw budowlanych, aby odpowiadały wymogom sanitarnym i policyi ogniowej, tudzież, aby je stawiano z uwzględnieniem postanowień co do regulacyi miast i wsi.

Wobec tego można będzie udzielać subwencyi tylko pod warunkiem zastosowania się do powyższych postanowień i zarządzeń.

Namiestnictwo uczyniło spostrzeżenie, że z tego najprostszego sposobu popierania akcyi budowlanej Panowie Kierownicy Ekspozytur w niedostatecznym stopniu robią użytek; subwencye udzielane są z pewną trwożliwością, częstokroć w niedostatecznej wysokości, co ludność do odbudowania domów zniechęca i sprawia, że poszkodowani wolą wyczekiwać na wystawienie im niezbędnych budynków przez Ekspozyturę, bez własnego współdziałania.

Dlatego polecam Panu, aby obok udzielania subwencyi na przyszłość, zrewidował operat dotychczasowego subwencyonowania odbudowy w tamtejszym powiecie i mieszkańcom, którzy sami wybudowali już swe budynki, a dostatecznej subwencyi nie otrzymali i przez to popadli w długi, lub budynku odpowiednio wykończyć nie mogli, subwencyę dodatkowo wypłacił, względnie udzieloną już w miarę potrzeby uzupełnił.

Subwencyi należy udzielać przedewszystkiem w materyałach budowlanych, o ile są do dyspozycyi, tudzież przez pomoc w robociźnie, nie jest jednak wzbronione udzielanie także subwencyi w gotówce. Ostatnia winna być udzieloną w sposób i pod warunkami, zapewniającymi jej odpowiednie użycie.

Nad wykonaniem budowli subwencyonowanych należy rozciągnąć stałą kontrolę.

Dla ludności nie mogącej nawet przy określonej wyżej czynnej pomocy Ekspozytury wybudować koniecznych budynków we własnym zarządzie, musi Ekspozytura sama zająć się budową i to jak najrychlej, i z jak największą energią, aby jak na wstępie wspomniano, kategorya ludzi bezdomnych w ciągu roku 1917 w kraju istnieć przestała. Budowle te należy wykonywać ile możności z uwzględnieniem planu i opisu budowy przesłanego Panu Kierownikowi rozporządzeniem z 14 września 1916 l. 909:I., nie ma jednak przeszkody, aby uwzględniać istniejące zwyczaje i zamiłowanie ludności poszczególnych okolic, o ile nie sprzeciwiają się zasadniczym wymogom hygieny i policyi ogniowej i drogowej, tudzież co do wprowadzenia pewnych zmian w konstrukcyi dachu lub zewnętrznym wyglądzie budynku.

Wskazówki powyższe, dotyczące stworzenia najpotrzebniejszego pomieszczenia bezdomnych i udzielania na ten cel subwencyi odnoszą się do budowli włościańskich, analogicznie należy jednak stosować je także do miast, starając się przedewszystkiem, aby na pomieszczenie bezdomnych wyzyskać domy częściowo uszkodzone, dające się naprawić kosztem niższym niż wymaga budowa baraków, której zasadniczo należy unikać, lub kosztem równym.

Do budynków na obszarach dworskich odnoszą się rozporządzenia z dnia 15 kwietnia i 1 lipca 1916 l. 11160/ZAO. i 1716, według których obszary dworskie traktować należy indywidualnie.

Tej gałęzi odbudowy należy również poświęcić jak największą pieczę.

* * *

Kraków, 6 grudnia 1916.

L. P-Ł. 7/16.

Zakupno lokomobil i motorów

Okólnik

do wszystkich Ekspozytur budowlanych c. k. Namiestnictwa, Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi.

Prędki postęp odbudowy, konieczność przygotowania w krótkim czasie potrzebnych

materyałów, a z drugiej strony brak sił roboczych, zarówno ludzkich, jak też zwierzęcych, wytworzyły konieczność zastąpienia tych sił siłą motoryczną. Najbardziej odpowiednim motorem okazała się lokomobila, zarówno parowa, jak benzynowa, czy też ropna, z tego tytułu, że dzięki „przewoźności" może być przy odbudowie łatwo przewożoną z miejsca na miejsce. Okazał się jednak ogromny brak tego rodzaju maszyn, ponieważ właśnie z powodu tej „przewoźności" poszukiwaną była przez wojskowość. W rezultacie ceny tych maszyn stale idą w górę (wzrosły w stosunku do cen pokojowych o 100 do 150 proc.), a w dodatku, jak tylko która ukaże się na rynku, natychmiast zostaje zakupioną przez wojskowość. Ze względu jednak, że dla celów odbudowy niezbędnem jest zabezpieczenie pewnej chociażby minimalnej ilości tych maszyn, Centrala odbudowy zaczęła w tym kierunku czynić starania. Z szeregu ofert (dotychczas wpłynęło około 36), zakupiono 3 lokomobile, dwie z królewsko-węgierskiej kolei państwowej o sile 35:40 K. M., zaś jedną z firmy Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuthleworth w Wiedniu o sile 25: 30 K. M. Jedną z pierwszych nabył na spłaty ratalne Pikułowski tartak Mieczysława hr. Reya, ostatnia została wypożyczona do tartaku Jana hr. Potockiego w Rymanowie. W pertraktacyi jest kilka lokomobil o sile 30, 40, 50, 70 K. M. Jest bardzo wskazanem, ażeby Ekspozytury budowlane zechciały zgłosić tak swoje zapotrzebowanie, jak też zapotrzebowanie prywatnych klientów (właścicieli tartaków, zakładów przemysłowych), gdyż kupowanie na podstawie zgłoszeń może być i prędzej i bardziej celowo przeprowadzone.

Robotnicy z Królestwa Polskiego dla robót przemysłowych.

Celem przyjścia z pomocą przemysłowi galicyjskiemu Centrala odbudowy kraju zorganizowała pozyskiwanie i sprowadzanie robotników z Królestwa Polskiego.

Przedsiębiorstwa, potrzebujące robotników, winny zgłaszać swe zapotrzebowanie Namiestnictwu — Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi — w Krakowie, podając dokładnie **ilość i kategorye robotników, oraz wysokość i rodzaj wynagrodzenia.** Na podstawie tych zgłoszeń Centrala zamawia robotników w Królestwie.

Zamówieni w Królestwie robotnicy przyjeżdżają do Oświęcimia i umieszcza się ich na razie w barakach tamtejszej stacyi emigracyjnej, gdzie następuje rozdział przez Ekspozyturę krajowego biura pracy, której oddano pośrednictwo w zawieraniu kontraktów.

Koszta transportu robotników aż do miejsca pracy, wyżywienia w czasie pobytu w barakach w Oświęcimiu bierze Namiestnictwo na siebie.

Ze względu jednak, że akcya sprowadzania robotników z Królestwa natrafia w ostatnich czasach na trudności, c. k. Namiestnictwo (C. k. d. g. o. G.) odstępuje część zgłoszeń przedsiębiorstw, leżących w obrębie c. k. Komend rejonowych tymże komendom, które mają polecenie pokrywać zapotrzebowanie miejscową ludnością oraz ludnością ewakuowaną, a przebywającą w obrębie danej komendy rejonowej.

Przedsiębiorcy mają ułatwiać robotnikom nabywanie artykułów żywności, a gdzie ich nabycie natrafia na trudności, żywić ich.

Biuro surowców.

Jeszcze dotkliwszem, aniżeli brak maszyn i pieniężnych środków obrotowych jest dla rękodzielników i drobnych przemysłowców, brak surowców, materyału i artykułów pomocniczych. To też od początku istnienia Centrali wpływały liczne prośby przemysłowców o dostarczenie surowców, względnie o uwolnienie tychże od zajęcia dokonanego na podstawie rozporządzeń ministeryalnych na rzecz zorganizowanych w tym celu towarzystw wojennych.

Ponieważ z jednej strony była utrudnioną interwencya w rozlicznych wypadkach, w których jednakże chodziło o liberowanie, względnie o ułatwienie nabycia drobnych ilości surowców, należało stworzyć organizacye centralne, któreby ogniskowały zapotrzebowanie, nabywały większe ilości surowców, ewentualnie magazynując je, a następnie rozprowadzały między interesowanymi.

Zadaniem organizacyi surowcowych byłoby więc zbieranie dat, dotyczących zapotrzebowania rozmaitych surowców, materyałów, artykułów pomocniczych oraz towarów, dostarczanie tychże rękodzielnikom, przemysłowcom i drobnym kupcom częściowo in natura jako subwencyę, częściowo odsprzedając je po własnych cenach z drobnym dodatkiem na koszta administracyi. Tym sposobem będą mogły z jednej strony ułatwić rozpoczęcie, względnie dalsze prowadzenie przedsiębiorstw, z drugiej strony będą oddziaływały regulująco na ceny.

Dotychczas zorganizowano Biuro surowców przy Izbie handlowej i przemysłowej we Lwowie, prowadzone przez Instytut technologiczny Izby. Terytoryalny zakres działalności tego biura rozciąga się na okręgi Izb handlowych i przemysłowych we Lwowie i Brodach. Biuro może organizować w swoim okręgu filie z lokalnym zakresem działania.

Biuro surowców we Lwowie zajmowało się dotychczas zapewnieniem stolarzom tamtejszym materyałów stolarskich, dalej materyałów szewskich, tekstylnych itp.

Namiestnictwo udzieliło pomocy finansowej do założenia biura, udziela kredytu na zakupno surowców i artykułów pomocniczych, względnie zakupuje samo te artykuły, a biuro kredytuje cenę kupna. C. k. Namiestnictwo otrzymując dokładne sprawozdania o stanie poszczególnych interesów prowadzonych przez Biuro, wykonuje nad jego prowadzeniem ścisłą kontrolę. Biuro surowców pozostaje w stałym kontakcie z organizacyami zawodowemi, które delegują swych przedstawicieli do rad przybocznych poszczególnych kategoryi przemysłów i służą jako organ doradczy przy wypracowywaniu regulaminów sprzedaży.

W najbliższym czasie przystąpi Namiestnictwo do zorganizowania Biura surowców dla zachodniej części kraju.

O zorganizowaniu statystyki w Centrali odbudowy Galicyi.

Organizacya Centrali dla odbudowy gospodarczej Galicyi przewidywała od początku utworzenie własnego Biura statystycznego. Potrzeba takiego biura narzucała się sama przez się. Chcąc oprzeć odbudowę na racyonalnych technicznie i gospodarczo podstawach, należało najpierwej zdać sobie sprawę z rozmiarów i charakteru zniszczenia kraju przez wojnę. Dopiero na tej podstawie można się zoryentować, gdzie i jakiego rodzaju pomoc jest najpilniejsza. Pragnąc dalej przeprowadzić odbudowę przy pomocy przedewszystkiem sił krajowych, trzeba było spiesznie dokonać przeglądu sił wytwórczych kraju, w pierwszej linii w zakresie produkcyi przemysłowej, żeby stwierdzić, w jakiej mierze kraj rozporządza warsztatami dla przeprowadzenia swej odbudowy, gdzie i jakie zakłady przemysłowe powinny być najpierwiej odbudowane, rozszerzone lub przekształcone odpowiednio do nowych, z odbudową związanych wymagań.

W myśl tych założeń należało w pierwszym rzędzie zestawić statystykę szkód wojennych w kraju, następnie zaś — jako szczegółowsze opracowanie jednego z działów tej statystyki — zobrazować stan obecny przemysłu galicyjskiego, stopień uruchomienia zakładów przemysłowych, ich zdolność produkcyjną i t. d. Przekorna logika życia zmusiła wszakże do odwrócenia tego planu. Niecierpiąca zwłoki konieczność dostarczenia natychmiast rozmaitego rodzaju materyałów budowlanych i innych wytworów przemysłowych, związanych z potrzebami odbudowy i utrzymania w ruchu życia gospodarczego kraju, ta konieczność doprowadziła do zajęcia się przedewszystkiem statystycznem opracowaniem przemysłu galicyjskiego. Praca Biura statystycznego w tym kierunku, prowadzona przy współdziałaniu fachowych referentów technicznych Centrali z działu ceramicznego, budowlanego i t. d. postąpiła dziś już o tyle, że ewidencya stanu uruchomienia i zdolności produkcyjnej różnych gałęzi naszego przemysłu jest gotowa lub na ukończeniu. Obliczenie szkód, poniesionych przez krajowe zakłady przemysłowe, oparte na materyałach dostarczonych przez Biuro statystyki przemysłowej Wydziału krajowego, Izbę handlową Lwowską i organy fachowe Centrali będzie ukończone w najbliższej przyszłości.

Ten postęp robót najpilniejszych pozwolił na przystąpienie z kolei i do pierwszego z zaznaczonych na wstępie zadań Biura statystycznego — do obliczenia wszystkich szkód wojennych Galicyi. W celu umożliwienia Biuru pokonania tego trudnego zadania zostały mu przekazane wszystkie zgłoszenia szkód, zebrane wszystkie zgłoszenia szkód zebrane od interesowanych przez starostwa. Po koniec sierpnia 1916 r. liczba tych zgłoszeń wynosiła 431 tysięcy.

Wymienione prace, związane ściśle z dobą dzisiejszą lub najbliższem jutrem, nie wyczerpują wszakże zakresu działania Biura statystycznego Centrali. Doniosła praca odbudowy, o ile w całej rozciągłości ma wydać należyte owoce, musi się liczyć jak najściślej z dotychczasowym rozwojem gospodarczym kraju i przewidywać jego rozwój przyszły. Jedno i drugie wymaga umiejętnego wejrzenia w mechanikę gospodarstwa krajowego, wejrzenie niemożliwe bez znajomości bilansu handlowego kraju. Zestawienie takiego bilansu, napotykające dotąd wielokrotnie na wielkie przeszkody i dlatego nie osiągnięte dotychczas, stanowi następne wielkie zadanie Biura. Prace przedwstępne w tym kierunku zostały już rozpoczęte.

Obok wymienionych punktów zasadniczych w programie pracy Biura statystycznego wchodzą jeszcze drobniejsze studya statystyczno-ekonomiczne, dyktowane z dnia na dzień potrzebami pracy poszczególnych sekcyi Centrali.

W związku z przeprowadzeniem zakreślonego powyżej programu, znajduje się i dotychczasowa historya organizacyi Biura statystycznego Centrali. Biuro to powstało pierwotnie w ramach Sekcyi III, a więc przedewszystkiem w zastosowaniu do potrzeb uruchomienia przemysłu, po kilku tygodniach jednak, zważywszy coraz natarczywszą konieczność wykonywania robót statystycznych także dla innych sekcyi oraz potrzebę przystąpienia do zadań ogólnych Biura, zostało ono włączone w skład Sekcyi IV (ogólnej), stając się tem samem międzysekcyjnem.

Do objęcia kierownictwa Biura Wydział krajowy przydzielił na żądanie Centrali niżej podpisanego, jako swego referenta statystyki przemysłowej. Personal pomocniczy Biura i jego wyposażenie techniczne pomnażane są z dnia na dzień. Liczba osób zatrudnionych w Biurze wzrośnie niebawem do trzydziestu.

Dr. Aleksander Szczepański.

NAKŁADEM C. K. NAMIESTNICTWA — CENTRALI KRAJOWEJ DLA GOSPODARCZEJ ODBUDOWY GALICYI.
DRUKARNIA EUG. I DRA KAZ. KOZIAŃSKICH W KRAKOWIE.